

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 07.09.2001
KOM(2001) 501 endelig

**UDKAST TIL DETALJERET ARBEJDSPROGRAM FOR OPFØLGNING AF
RAPPORTEN OM UDDANNELSESYSTEMERNES KONKRETE FREMTIDIGE
MÅL**

(MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN)

DEL I: INDLEDNING

Baggrund

1. "At blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der skal skabe en holdbar vækst med flere og bedre job og større social samhørighed", er Den Europæiske Unions nye strategiske mål, som Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 erklærede, og som Det Europæiske Råd i Stockholm den 23. og 24. marts 2001 på ny bekræftede.
2. Det Europæiske Råd i Stockholm bekræftede rapporten om de mål, der var vedtaget af Rådet (Uddannelse) den 12. februar 2001 ("målrapporten"), og understregede igen den almene og faglige uddannelses betydning: "Forbedring af grundlæggende kvalifikationer, især kvalifikationer på IT-området og det digitale område, er en af de vigtigste prioriteter for at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden. Denne prioritet omfatter uddannelsespolitikker og livslang læring samt overvindelse af den nuværende mangel på rekruttering af videnskabelig og teknisk arbejdskraft ... Rådet og Kommissionen vil forelægge en rapport på Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002, der indeholder et detaljeret arbejdsprogram om opfølgningen af målene for uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne ...".
3. Kommissionen forelægger med denne meddelelse et forslag til arbejdsprogram til gennemførelse af mandatet. Arbejdsprogrammet vil blive drøftet i Uddannelsesudvalget for derefter at blive forelagt for Rådet den 29. november 2001. Den endelige rapport, som Rådet og Kommissionen skal være fælles om, vil blive forelagt til vedtagelse i Rådet den 14. februar 2002 og oversendt til Det Europæiske Råd i Barcelona.
4. Det er endvidere gennem dette initiativ, at Rådet og Kommissionen planlægger den almene og faglige uddannelses bidrag til den effektive gennemførelse af Luxembourg- og Cardiff-processen og de overordnede retningslinjer om den økonomiske politik:
  - Inden for rammerne af den europæiske strategi for beskæftigelsen lægges der i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik vægt på uddannelses- og erhvervsuddannelsespolitikken, som skal hjælpe borgerne med at erhverve og ajourføre deres opnåede kvalifikationer for at tilpasse sig den økonomiske og sociale udvikling hele livet igennem. I retningslinjerne for 2001 betones således nødvendigheden af, at medlemsstaterne fastlægger samlede og logisk sammenhængende strategier for livslang uddannelse og erhvervsuddannelse. Det er derfor af største betydning, at de aktioner, der indledes på grundlag af uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål, indgår i dette perspektiv og støtter den europæiske strategi for beskæftigelsen. Den europæiske sociale dagsorden understreger ligeledes betydningen af, at alle får adgang til livslang uddannelse, især inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT).
  - Kommissionen har endvidere med støtte fra Det Europæiske Råd i Stockholm etableret en taskforce på højt niveau om kvalifikationer og mobilitet. På grundlag af en rapport, som denne taskforce skal forelægge i december 2001, vil Kommissionen med henblik på Det Europæiske Råd i Barcelona udarbejde

en handlingsplan, der skal åbne de europæiske arbejdsmarkeder for alle frem til 2005.

5. Til opfølgning af debatten om memorandummet om livslang uddannelse vil Kommissionen forelægge et forslag til handlingsplan for Rådet (Uddannelse) den 29. november 2001. Gennemførelsen af denne handlingsplan skal afstemmes med dette initiativ. Arbejdsmarkedets parters rolle i forsøget på at koordinere uddannelsessystemerne bedre med arbejdsmarkedets karakter og behov er altafgørende. Den vellykkede gennemførelse af det foreslåede arbejdsprogram vil være afhængig af deres deltagelse.
6. Endelig henviste undervisnings- og forskningsministrene på deres uformelle fællesmøde i Uppsala den 1. - 3. marts 2001 til behovet for at sikre tilstrækkelige videnskabelige og teknologiske færdigheder og til den almene og faglige uddannelses rolle i forbindelse med dette mål. Rådet (Forskning) anerkendte på sit møde den 26. juni 2001 behovet for at fremme interessen for videnskabelig uddannelse, forskning og karrierer i videnskabelige fag blandt unge, især kvinder, og opfordrede Kommissionen til at forelægge en handlingsplan om videnskab og samfund inden udgangen af 2001, som skal bidrage til etableringen af det europæiske forskningsrum. Det arbejde, der foreslås her, skal supplere denne proces.

DEL II: MÅLENES GENNEMFØRELSE

7. Målrapporten fastlagde tre overordnede mål: **den almene og faglige uddannelses kvalitet, adgangen til uddannelse og en åbning af uddannelsen for det lokale miljø, EU og resten af verden.** I rapporten blev disse tre overordnede mål opdelt yderligere. I denne sektion behandles hvert af disse underordnede mål som formuleret i den af Rådet vedtagne rapport, der foreslås behandlet en række relevante emner og der tages stilling til de eksisterende (kvantitative eller kvalitative) indikatorer, som kan anvendes til at måle de gjorte fremskridt. Under gennemførelsen af dette arbejdsprogram kan der opstå nye benchmarks.
8. På Rådets møde (Uddannelse) den 28. maj 2001 blev det besluttet:
  - at arbejdet skal indledes på de tre følgende områder, som ligeledes blev fremhævet i konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Stockholm:
    - grundlæggende kvalifikationer
    - informations- og kommunikationsteknologier (IKT)
    - matematik, videnskabelige fag og teknologi;
  - og at processen for opfølgning af rapporten om målene, som blev vedtaget den 12. februar 2001, skulle give mulighed for:
    - en evaluering af graden af virkeliggørelse af de mål, der fastsættes i rapporten, for at Rådet (Uddannelse) kan forelægge en rapport for Det Europæiske Råd, når det er hensigtsmæssigt
    - en forbedring på alle niveauer af den samlede uddannelsespolitikens udformning og gennemførelse

- en styrkelse af samarbejdet og udvekslingen af god praksis mellem medlemsstaterne, hvilket vil styrke dette arbejdes effektivitet.
9. De metoder, Kommissionen tænker anvendt til gennemførelsen af disse mål, er beskrevet i del 3 i dette dokument.
10. Det skal ligeledes bemærkes, at der under udarbejdelsen af dette arbejdsprogram er taget hensyn til, at det ikke må overlape internationale organisationers arbejde på dette område, og Kommissionen har derfor undersøgt, hvilket arbejde de udfører, og hvilke muligheder for samarbejde der kunne findes, først og fremmest med OECD, men også med Europarådet, ILO og UNESCO.

MÅL 1: FORBEDRING AF DE ALMENE OG FAGLIGE UDDANNELSESSYSTEMERS KVALITET OG EFFEKTIVITET I EU

Mål 1.1 – Forbedring af læreres og underviseres grundlæggende uddannelse og efter- og videreuddannelse

11. Adgang til viden er af den største betydning i et videnbaseret samfund. Lærere og undervisere er derfor nøglefigurer i enhver strategi, der tager sigte på at stimulere samfundets og økonomiens udvikling. At tiltrække og fastholde velkvalificerede og motiverede personer i undervisningssektoren, som står over for massive ansættelsesbehov, fordi et stort antal lærere nærmer sig pensionsalderen, er på kort og mellemlang sigt en prioritet i de fleste europæiske lande.
12. Hvis det skal lykkes at nå dette mål, hvilket bliver stadig vanskeligere i Europa som helhed, er det nødvendigt at forbedre den støtte, der gives lærere og undervisere i forbindelse med de ændringer, deres rolle undergår, og i forbindelse med ændringerne i offentlighedens opfattelse af dem. Det er nødvendigt at nå frem til enighed med lærere og undervisere om, hvilke færdigheder de alle som et minimum bør have (herunder IKT-færdigheder). Det videre nødvendigt, at de spørgsmål, der bidrager til undervisningsfagernes attraktivitet behandles på en passende måde, herunder spørgsmål som aflønning, arbejdsvilkår, klassestørrelser, osv. Først når alle disse spørgsmål er behandlet i lyset af de omstændigheder, der er gældende i de forskellige medlemsstater, vil man kunne hævde, at der er etableret sådanne vilkår for lærere og undervisere, at de kan bidrage til at forbedre den almene og faglige uddannelses kvalitet i alle medlemsstaterne. I denne sammenhæng er det afgørende at:
- **sikre, at lærere og undervisere støttes på en passende måde, mens de tilpasser sig det videnbaserede samfunds udfordringer, herunder gennem udvikling af efter- og videreuddannelse**
  - **definere de færdigheder, herunder det minimum af færdigheder på IKT-området, som lærere og undervisere bør have i betragtning af deres skiftende rolle i det videnbaserede samfund**
  - **sikre en passende tilgang af tilstrækkeligt kvalificerede kandidater til lærerhvervet inden for alle undervisningsfag og på alle niveauer og gøre erhvervet som lærer eller underviser endnu mere attraktivt**

13. At måle resultaterne i forhold til dette mål kræver et begrænset antal nøgleindikatorer og etablering af procedurer for udveksling af nationale og internationale erfaringer på afgørende strategiske områder.

14. Indikatorer

- Hvor stor en andel af de personer, der er kvalificeret til at udøve erhvervet som lærer eller underviser (på de forskellige uddannelsesniveauer inden for almen og faglig uddannelse), underviser i øjeblikket?
- i hvilken udstrækning passer indholdet af læseplanerne for den grundlæggende uddannelse og for efter- og videreuddannelse for lærere og undervisere til det videnbaserede samfunds krav?
- udviklingen i antallet af ansøgere til grunduddannelsen for lærere og undervisere.

15. Eurydice-undersøgelsen om lærere (lærer- og undervisererhvervet), der blev igangsat for nylig, vil blive en righoldig kilde til information på grundlag af kvantitative og kvalitative data. Den endelige rapport vil blive offentliggjort ved udgangen af 2002.

16. Tidsplan

Aktiviteterne forventes at blive påbegyndt, når de første resultater af Eurydice-undersøgelsen om "lærere" står til rådighed sammen med resultaterne af CEDEFOP's aktioner inden for netværket af lærere og undervisere.

Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2002

Mål 1.2 – Udvikling af færdigheder til det videnbaserede samfund

17. Grundlæggende færdigheder repræsenterer den pakke af færdigheder og kvalifikationer, som er nødvendige, for at enkeltpersoner kan klare sig i samfundet i dag, og som bør være udviklet ved afslutningen af den obligatoriske skolegang eller faglige uddannelse, men bør ajourføres efter behov gennem livslang uddannelse. Grundlaget består af læsefærdighed og talforståelse, men der er i stigende grad behov for ajourføring af alle færdigheder, især sådanne som kræves i det videnbaserede samfund, og tværgående færdigheder (videnskabelig og teknologisk kultur, IKT-færdigheder, fremmedsprog, igangsætterånd og sociale færdigheder). Livslang uddannelse kræver, at de enkelte personer på et meget tidligt stadium er i stand til at lære, og at de vedligeholder denne færdighed senere i livet.

18. Det er nødvendigt at nå til enighed om den pakke af færdigheder og personlige kvalifikationer, som den enkelte har behov for som grundlæggende færdigheder, og at sikre, at denne pakke virkelig står til rådighed for alle. Vi ved, at mange mennesker har svært ved at læse, skrive og regne, og at de har vanskeligheder med videnskab og teknologi, men dette er de afgørende færdigheder, som danner grundlag ikke kun for de erhvervmæssige og personlige færdigheder, der er behov for i livsførelse og på arbejde, men også til den fremtidige indlæring. Vi er derfor nødt til at sikre os, at alle har adgang til dem, især personer, der kommer til skoler eller uddannelser efter at have haft vanskeligheder, eller som stadig har vanskeligheder, der skal overvindes, personer, der forlader skolen tidligt, og personer, der forlod den oprindelige uddannelse eller faglige uddannelse uden at have gennemført den. Det er

nødvendigt at se på, hvordan mennesker erhverver de personlige færdigheder, som sætter dem i stand til at fungere som del af team i hjemmet eller på arbejdspladsen, at se på, hvordan kreativitet og initiativ stimuleres, og at sikre sig, at lærere og undervisere viderebringer disse færdigheder effektivt. Dette arbejde vil blive domineret af følgende emner:

- **fastlæggelse af, hvad pakken med grundlæggende færdigheder skal indeholde, hvorledes disse færdigheder kan opretholdes, og hvordan det kan undgås, at læseplanerne i den obligatoriske skole eller faglige uddannelse bliver for omfangsrige**
- **hvordan man bedst gør de grundlæggende færdigheder tilgængelige for alle, herunder især for vanskeligt stillede børn i skolerne, personer, der forlader skolen i utide, og voksne**
- **hvordan man sikrer, at der undervises på en passende måde i grundlæggende færdigheder, og hvordan det i givet fald attesteres.**

19. Indikatorer

De vigtigste indikatorer i spørgsmålet om grundlæggende færdigheder hænger sammen med det niveau, man vil opnå. Der er gjort et omfattende arbejde vedrørende læsefærdighed og talforståelse. Indikatorerne vedrørende input i forbindelse med indlæring af fremmedsprog (herunder det antal timer, de får tildelt i læseplanerne) kunne suppleres med indikatorer om det niveau, man vil opnå. Der foreligger endvidere et vist arbejde om samfundsfag. Indikatorer om, hvordan man lærer færdigheder, sociale færdigheder og arbejdsmarkedsrelevante færdigheder er mindre udviklede, men der er igangsat visse internationale undersøgelser. En opdeling af data efter køn i forbindelse med handicappede vil være særlig vigtig i denne sammenhæng.

- Det niveau, der skal nås i grundlæggende færdigheder (læsefærdighed, talforståelse, videnskab og teknologi).

20. Indikatorer, der skal udvikles

- Det niveau, der skal nås i fremmedsprog
- det niveau, der skal nås på IKT-området
- det niveau, der skal nås på områderne sociale og arbejdsmarkedsrelevante færdigheder og evnen til at lære færdigheder.

21. Benchmarks

- Antallet af 18-24 årige, der kun har realeksamen, og som ikke er under videreuddannelse, skal halveres inden 2010 (retningslinjerne for beskæftigelsen 2001)
- alle skoleelever bør kunne tale to fremmedsprog ved afslutningen af den obligatoriske skolegang og faglige uddannelse.

22. Tidsplan

Dette mål er et af de tre prioriterede områder, Rådet har fastlagt ("grundlæggende færdigheder"). Arbejdet vil derfor blive indledt, så snart ekspertgruppen er blevet nedsat.

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2001

Mål 1.3 - Sikring af alles adgang til IKT

23. I konklusionerne fra Lissabon og Feira understreges betydningen af eLearning i et videnbaseret samfund, som omdanner indlæringsystemerne og -processerne. Den europæiske strategi for beskæftigelsen understreger den strategiske prioritet: eLearning for alle og forståelse af de digitale medier for arbejdstagerne. Der er stor forskel på situationen i EU's medlemsstater. Men alle har den udfordring fælles, at de må forsøge at mindske den afstand til visse af vore vigtigste partnere i verden, som i øjeblikket uddybes, og give alle vore folk lejlighed til at drage nytte af de nye muligheder, der står til rådighed. Hvis dette skal lykkes for alle, er det nødvendigt at tilpasse undervisning og indlæring, og det er nødvendigt, at skoler og uddannelsescentre har det nødvendige udstyr. Det er desuden nødvendigt at tænke fremad og overveje, hvordan vi kan anvende disse teknologier i de kommende år. Der er behov for nye færdigheder for at få adgang til at anvende viden gennem IKT og for at få bedre udbytte af de muligheder, der ligger i eLearning. For at nå dette i praksis skal alle være i stand til at bruge en computer og nå et rimeligt niveau af færdigheder på dette område. Det er derfor nødvendigt at sikre, at alle får adgang til disse færdigheder. Især bør kvinder tilskyndes til at interessere sig for disse muligheder, for de er stadig underrepræsenteret i IKT-sektoren. For at støtte denne ændring vil det ligeledes være vigtigt at sikre passende attesting og attesteringsprocedurer for opnåede IKT-færdigheder. Det Europæiske Råd anmodede i Lissabon om, at der oprettes et europæisk eksamensbevis for grundlæggende informationsteknologiske færdigheder med decentraliserede attesteringsprocedurer inden udgangen af 2001. Det drejer sig her om:

- **en udvidelse af tilbuddet af udstyr og software til undervisningsformål, så IKT kan anvendes bedst muligt i undervisnings- og uddannelsessammenhænge**
- **en tilpasning af undervisningsmetoderne og af læreres og underviseres rolle for bedst muligt at gøre brug af "virkelig" og "virtuel" undervisnings- og indlæringsteknik på grundlag af IKT.**

24. En lang række nationale initiativer og initiativer på fællesskabsplan har beskæftiget sig med dette mål og sørget for udveksling af erfaringer og god praksis og udvikling af indikatorer. Kommissionens handlingsplan "eLearning" omfatter en række indikatorer og benchmarks¹. De aktiviteter, der foreslås, vil her koncentrere sig om politisk koordinering af disse strategiske spørgsmål.

---

¹ KOM(2001)172 endelig udg.(28.3.01)

25. Indikatorer

Indikatorer, der foreslås under eLearning-aktionen:

- computeranvendelse i almene og faglige undervisningsinstitutioner i antal timer pr. uddannelsessøgende pr. uge
- anvendelsen af IKT i uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer og undervisningsmetoder
- hvilken procentdel af lærere og undervisere, der selv har modtaget undervisning i IKT.

26. Benchmarks

Der blev nævnt en række benchmarks i konklusionerne fra topmødet i Lissabon, i Kommissionens meddelelser om eLearning og i sammenhæng med den europæiske strategi for beskæftigelsen. Blandt disse er de mest relevante for den politiske koordinering:

- Alle skoleelever bør have mulighed for at være i stand til at betjene computerudstyr, når de forlader skolen, senest ved udgangen af 2002.
- Skolernes læseplaner bør tilpasses, så de giver mulighed for nye indlæringsmetoder ved hjælp af IKT senest ved udgangen af 2002.
- Alle arbejdstagere bør have mulighed for at blive bekendt med informationssamfundets muligheder senest i 2003.

27. Tidsplan

Dette mål (IKT) er det andet af de tre prioriterede områder, Rådet har fastsat. Arbejdet vil derfor blive indledt, så snart ekspertgruppen er blevet nedsat.

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2001.

Mål 1.4 - Forøgelse af tilgangen til videnskabelige og tekniske studier

28. Videnskabelig og teknologisk udvikling er en grundlæggende forudsætning for et konkurrencedygtigt videnbaseret samfund. Der kræves i stigende grad almen og specialiseret videnskabelig eller teknologisk viden, såvel i erhvervslivet som i almindelige menneskers dagligliv, i offentlige debatter, beslutningstagning og lovgivning. Alle borgere har behov for en grundlæggende forståelse af matematik, videnskab og teknologi, og disse fag bør erhverves som grundlæggende færdigheder. Antallet af unge, der går ind i videnskabelige og teknologiske studier og karrierer er aftagende, og med denne tendens vil det være umuligt at opretholde et grundlag for væsentlig og bæredygtig videnskabelig forskning i Europa. Hvis Europa skal opretholde, for slet ikke at tale om forbedre, sin stilling i verden og nå Lissabon-målene, er det nødvendigt at tilskynde børn og unge til at interessere sig mere for videnskab og matematik. Det er nødvendigt at sikre, at de unge, der allerede er beskæftiget inden for videnskabelig forskning, finder deres karriere, karrieremuligheder og udbytte så tilfredsstillende, at de ønsker at fortsætte. Undervisnings- og forskningsministrenes uformelle møde i Uppsala (marts 2001)

understregede betydningen af at forøge tilgangen til videnskabelige og teknologiske discipliner, herunder også en generel fornyelse af pædagogikken og tættere forbindelser med erhvervslivet gennem hele det almene og faglige uddannelsessystem. Målet er at:

- **forøge antallet af unge, der vælger at studere og arbejde inden for videnskab og teknologi, især inden for forskning og videnskabelige discipliner, hvor der er mangel på kvalificeret arbejdskraft, på kort og mellemlang sigt**
- **sikre, at der sker en ligestilling af kønnene inden for matematik, videnskab og teknologi**
- **forøge antallet af kvalificerede lærere, udvikle mere attraktive indlæringsmetoder og undervisningsmaterialer og styrke anvendelsen af e-learning i disse discipliner.**

29. Nøgleindikatorer

I sammenhæng med opfølgningen af Kommissionens meddelelse "Mod et europæisk forskningsrum" offentliggør Kommissionen indikatorer på områderne videnskab, teknologi og innovation, som omfatter indikatorer for de menneskelige ressourcer inden for forskning og teknologisk udvikling². Der er også i juni 2001 udgivet en rapport om arbejdet med benchmarking i den nationale forskningspolitik, hvori der forelægges yderligere indikatorer, herunder også om menneskelige ressourcer³.

- antallet af eksamenskandidater inden for tekniske fag, videnskab og ingeniørstudier i procent af den aktive befolkning
- antallet af kvalificerede lærere i matematik/videnskab/teknologi på alle niveauer af den almene og faglige uddannelse
- antallet af tilgange til valgfagene videnskab/matematik/teknologi på forskellige niveauer i almen og faglig uddannelse, herunder i procent af totalerne, og gennemførelsesresultaterne
- beskæftigelse/arbejdsløshed blandt kandidater med videnskabelige og teknologiske fag

Disse indikatorer bør kunne opdeles efter køn.

30. Tidsplan

Dette mål er det tredje prioriterede område, Rådet udvalgte (matematik, videnskab og teknologi), hvor arbejdet skulle begynde straks.

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2001.

---

² Mod et europæisk forskningsrum; nøgletal for videnskab, teknologi og innovation i år 2000.
³ SEC (2001) 1002

Mål 1.5 - Den bedst mulige anvendelse af ressourcerne

31. Det vil forøge det samlede behov for investering i almen og faglig uddannelse, hvis vi skal nå det mål at tilbyde en bredt anlagt livslang læring i det videnbaserede samfund. Men selv om der generelt sker stramninger i de offentlige finanser i EU-landene, har vi ikke råd til at bremse på dette område. I Lissabon-konklusionerne påpeges det, at den europæiske økonomis fremtid i meget høj grad er afhængig af de europæiske borgeres færdigheder, og disse færdigheder er det nødvendigt at ajourføre løbende, som det er karakteristisk for videnbaserede samfund. På den anden side er det nødvendigt at lade presset på de offentlige finanser tilskynde os til at fordele og anvende vore ressourcer så effektivt som muligt og nå det højst mulige kvalitetsniveau med de forhåndenværende ressourcer. De vigtigste opgaver vil være:

- **at sikre en rimelig og effektiv fordeling og anvendelse af finansielle midler inden for det almene og faglige uddannelsessystem**
- **at understøtte systemer til sikring og evaluering af kvaliteten under anvendelse af indikatorer og benchmarking**
- **udnytte mulighederne for partnerskaber mellem det offentlige og den private sektor**
- **udvikle samfundsøkonomiske analyser vedrørende investering i almen og faglig uddannelse.**

32. Indikatorer

Dette mål rejser spørgsmålet om rentabilitet og effektivitet i den almene og faglige uddannelse og spørgsmålet om sikring og evaluering af kvaliteten. Mulige indikatorer er:

- støtte fra de offentlige myndigheder til udvikling af ordninger til sikring og forbedring af kvaliteten
- hvor stor en andel af de almene og faglige uddannelsesinstitutioner, der regelmæssigt evaluerer sig selv for at forbedre institutionens kvalitet
- det offentliges udgifter til uddannelse (strukturel indikator)
- omfanget af personalets efter- og videreuddannelse (målt i tid eller udgifter) i virksomhederne.

33. Benchmarks

- En væsentlig årlig forøgelse af investeringen pr. capita i menneskelige ressourcer (konklusionerne fra topmødet i Lissabon, punkt 26).

34. Tidsplan

Denne aktivitet skal sætte i gang så hurtigt som muligt, når der foreligger et overblik over god praksis på området evaluering af skoleuddannelsens kvalitet. Opfølgningen af Bologna-processen på området videregående uddannelse og det forum om den

faglige uddannelses kvalitet, der blev etableret for nylig, tyder på, at disse aktiviteter snart kan indledes. Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2002.

MÅL 2 : LETTE ADGANGEN FOR ALLE TIL ALMENE OG FAGLIGE UDDANNELSESSYSTEMER

Mål 2.1 - Et åbent uddannelsesmiljø

35. Omstruktureringen til et videnbaseret samfund forudsætter, at adgangen til almen og faglig uddannelse forenkles og gøres mere demokratisk. Overgangen fra en del af det almene eller faglige uddannelsessystem til en anden må gøres lettere. Samtidig er det nødvendigt at gøre arbejde tilgængeligt for så bredt et udsnit af befolkningen som muligt og forøge ikke blot beskæftigelsesfrekvensen, men også det generelle færdighedsniveau. Når vore almene og faglige uddannelsessystemer er meget komplekse, skyldes det normalt hensigten at gøre kvalifikationssystemerne så gode som muligt. Men det er nødvendigt at forenkle, så mennesker, der har behov for at flytte fra en del af systemet til en anden, kan anvende deres tidligere indsats og resultater og medbringe et passende kvalifikationsniveau. Opgaverne består på dette område i at:

- **tilbyde en almen og faglig uddannelse, som voksne faktisk kan deltage i, og som giver dem mulighed for at kombinere deres deltagelse i uddannelsen med andre familie- og erhvervsaktiviteter**
- **sikre, at uddannelsen er tilgængelig for den ældre del af befolkningen**
- **muliggøre en let overgang for studenter og lærlinge fra en del af det almene eller faglige uddannelsessystem til en anden.**

36. Indikatorer

- Proportionen af deltagere i almen eller faglig uddannelse i alle aldre og på alle niveauer efter køn
- andelen af almene eller faglige undervisningsinstitutioner, der tilbyder børnepasning og/eller fleksible undervisningstider
- den procentuelle andel af arbejdstiden, arbejdstagere bruger på efter- og videreuddannelse.

37. Tidsplan

Denne aktivitet kræver yderligere forberedelser i arbejdet med indikatorer. Aktiviteterne kan forventes indledt i forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen om livslang læring.

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2002.

Mål 2.2 - Gøre uddannelse mere attraktivt

38. At gøre uddannelse attraktivt hele livet igennem betyder i første række at gøre uddannelse relevant for den enkelte. Det er nødvendigt, at alle allerede i en tidlig alder forstår, at de bør være parat til at gennemgå efter- og videreuddannelse hele livet igennem. De almene og faglige uddannelsessystemer spiller en stor rolle i denne sammenhæng, men også familien, de lokale myndigheder og arbejdsgiverne er nødt til at spille en rolle, hvis det skal lykkes at gøre uddannelse til en del af alle menneskers aktivitet. Det er nødvendigt at gøre uddannelse attraktivt, hvis vi både skal øge beskæftigelsen, som vi ønsker, og kombinere dette med de udvidede færdigheder, vi har behov for. Mennesker, der ikke mener, at det har nogen værdi for dem selv at videreuddanne sig, vil aldrig gøre sig de nødvendige anstrengelser, og de vil derfor aldrig få de udvidede færdigheder, der er behov for i det videnbaserede samfund. Hovedopgaverne på dette område bliver at:

- **tilskynde unge til at fortsætte en almen eller faglig uddannelse efter den endte obligatoriske skolegang eller faglige uddannelse, og motivere voksne til at interessere sig for almen eller faglig videreuddannelse resten af livet**
- **overvinde de traditionelle barrierer mellem formel og uformel uddannelse, især i spørgsmålet om attestering og anerkendelse af uddannelse gennemført uden for de formelle rammer**
- **anvende forsknings- og udviklingsarbejde for at finde metoder til at gøre uddannelse mere attraktivt, både i og uden for de formelle almene og faglige uddannelsessystemer.**

39. Indikatorer

- Den andel af voksne (over 24), der deltager i formel eller uformel almen eller faglig uddannelse

40. Tidsplan

De særlige områder, der omtales under dette mål, kræver, at den enkeltes opfattelse af uddannelsens rolle klarlægges gennem undersøgelser. Aktiviteterne kan formodentlig indledes i forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen om livslang læring.

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2002.

Mål 2.3 – Støtte et aktivt borgerskab, lige muligheder og social samhørighed

41. De almene og faglige uddannelsessystemer skal bidrage til at understøtte den europæiske samfundsmodel. Lighed er en vigtig dimension. Alle borgere bør have lige muligheder for at gennemføre almen eller faglig uddannelse. Det er nødvendigt at tage hensyn til sårbare gruppers behov, herunder bl.a. handicappede og personer, der har vanskeligt ved at lære, og personer, der bor på landet eller i fjernere områder, eller som har vanskeligt ved at forene deres arbejds- og familiemæssige forpligtelser. Vi kan ikke acceptere, at et betydeligt antal mennesker forlader uddannelsen i utide og derefter mangler væsentlige grundlæggende færdigheder og kvalifikationer for at kunne deltage aktivt i samfundet, for i så fald skulle vi også acceptere hele det

samfundsøkonomiske tab, som deres ubrugte potentiale repræsenterer. Andre aspekter er centrale for uddannelse, som borgerskab, ligestilling og social samhörighed, men Lisbon konklusionerne forpligter os til især at arbejde imod:

- **sikre, at de almene og faglige undervisningsinstitutioner mere effektivt fremmer solidaritet, tolerance, demokratiske værdier og interesse for andre kulturer, og forbereder folk på en aktiv deltagelse i samfundet**
- **overvejelser om lighed fuldt ud integreres i de almene og faglige uddannelsessystemers og -institutioners mål**
- **gøre erhvervelsen af grundlæggende færdigheder fuldt tilgængelig for alle, der i øjeblikket har mindre nytte af de almene og faglige uddannelsessystemer, herunder handicappede, ældre, indvandrere og personer, der har vanskeligt ved at lære.**

42. Indikatorer

- Den andel af de 18-24 årige, der kun har realeksamen og ikke er under almen eller faglig uddannelse (strukturel indikator)⁴
- unge menneskers holdninger og meninger i spørgsmålet om at bekæmpe racisme, intolerance og forskelsbehandling⁵
- læreres og underviseres særlige forberedelse i deres oprindelige uddannelse eller efter- og videreuddannelse på de mange forskellige typer af elever med vanskeligheder
- deltagelse i almen eller faglig uddannelse og lærlingeordninger efter køn, beskæftigelsesstatus og region.

43. Benchmarks

- Halvere antallet af 18-24 årige, der kun har realeksamen og ikke er under almen eller faglig uddannelse, frem til 2010 (mål fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon, der er integreret i retningslinjerne for beskæftigelsen 2001).

44. Tidsplan

Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2002

MÅL 3: GØRE ALMEN OG FAGLIG UDDANNELSE ÅBEN FOR DET LOKALE MILJØ, EU OG RESTEN AF VERDEN

Mål 3.1 - Styrkelse af forbindelserne med erhvervslivet, forskningen og samfundet som helhed

45. Europas almene og faglige uddannelsessystemer har gjort store fremskridt i det seneste tiår, men på mange måder er de stadig indadvendte. Det er nødvendigt at

---

⁴ Kommissionens sammenfattende rapport 2000

⁵ Denne kvantitative indikator vil blive baseret på data fra opinionsundersøgelser

presse på for at få et større samarbejde i gang med en lang række forskellige aktører i erhvervslivet, inden for forskningen og i samfundet i det hele taget, herunder arbejdsmarkedets parter. Almene og faglige uddannelsesinstitutioner behøver denne kontakt for selv at blive organer under uddannelse og være åbne over for ændringer uden for dem selv, bidrag, idéer og talent, og for at forblive relevante for de menneskers tilværelse, de arbejder for. Dette vil sætte institutionerne i stand til at stimulere den igangsætterånd, som studenter og lærlinge har behov for. Det er nødvendigt at sikre, at alle i samfundet, der har interesse i almen eller faglig uddannelse, er i stand til at give et bidrag, og det er nødvendigt at sørge for, at skoler og faglige uddannelsesinstitutioner er åbne og i stand til at modtage de intellektuelle og praktiske bidrag, verden uden for dem kan yde. Dette betyder, at man skal:

- **fremme partnerskaber mellem almene og faglige uddannelsesinstitutioner og -systemer og erhvervslivet, forskningen, industrien og samfundet i almindelighed.**

46. Indikatorer

- Antallet af lærere og undervisere med tidligere **eller nuværende** erhvervs erfaring af væsentlig betydning fra andre erhverv i procent af det samlede antal lærere og undervisere
- den procentuelle andel af deltagere i erhvervsuddannelse, der tilbringer mindst 25 % af deres uddannelsestid på en arbejdsplads
- den procentuelle andel af deltagere i erhvervsuddannelse, der deltager i lærlingeprogrammer.

47. Tidsplan

Aktiviteterne påbegyndes: 2. halvår 2002.

Mål 3.2 - Udvikling af iværksætterånd

48. Den almene og faglige uddannelse bør give eleverne en forståelse af iværksætteråndens værdi, i tilknytning dertil eksempler på vellykkede initiativer, af værdien af risikovillighed og af behovet for, at alle er i stand til at tage et initiativ. De ændringer i samfundet og i økonomien, som det videnbaserede samfund vil medføre, og den nuværende tendens til, at økonomien kommer til at hvile på tjenesteydelser, vil give millioner af enkeltpersoner mulighed for at starte deres egen forretning, og dette bør studenterne se som en eventuel karrieremulighed. I de seneste år har vi været vidne til en betydelig udvikling af nye former for virksomheder, der ofte tager deres udgangspunkt i lokale samfunds behov. Alligevel formidler vore almene og faglige uddannelsessystemer ofte den forestilling, at det eneste fornuftige eller ønskelige mål består i at blive ansat af andre. At udvikle iværksætterånden er vigtigt både for enkeltpersoner, for økonomien og for samfundet som helhed. Vi må:

- **fremme iværksætterånden (“entrepreneurship”) i hele det almene og faglige uddannelsessystem.**

49. Indikatorer

- Unges holdning til iværksætning og til det at være selvstændig⁶.
- den andel af den erhvervsaktive befolkning, der er selvstændig.

50. Tidsplan

Eftersom Kommissionen har indledt en undersøgelse af de eksisterende foranstaltninger, vil det være hensigtsmæssigt at indlede denne aktivitet, når resultaterne foreligger.

Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2003.

Mål 3.3 - Forbedring af undervisningen i fremmedsprog

51. Europas mangfoldighed er ingen andre steder så tydelig som i vore sprog. Hvis vi skal drage nytte af denne mangfoldighed, er vi nødt til at kunne kommunikere med hinanden. Kendskab til fremmede europæiske sprog er en del af de grundlæggende færdigheder, som det videnbaserede samfund i Europa kræver. Generelt bør alle være i stand til at tale to fremmedsprog. Det er nødvendigt at forbedre undervisningen i fremmedsprog. Det betyder, at vi er nødt til at forbedre undervisningsmetoderne i fremmedsprogundervisningen og styrke kontakten mellem lærerne og eleverne og de fremmedsprog, de arbejder med. Uddannelsen af sproglærere er derfor af central betydning for dette mål. Det gælder om at:

- **tilskynde alle til at lære mindst to fællesskabssprog foruden deres modersmål**
- **forbedre de metoder, der anvendes i fremmedsprogundervisningen på skoler og under den faglige uddannelse.**

52. Indikatorer

- Efter- og videreuddannelseskurser for lærere, der underviser i fremmedsprog, som omfatter en personlig kontakt med det sprog/den kultur, de underviser i
- den procentuelle andel af elever i folkeskolen/realskolen og gymnasiet/faglige og erhvervsrettede uddannelsesforløb, der lærer et/to/tre sprog, opdelt efter sprog.

53. Benchmark

- Alle elever bør tale to sprog flydende foruden deres modersmål ved afslutningen af den obligatoriske skolegang og faglige uddannelse.

54. Tidsplan

På grundlag af det meget store antal aktiviteter, der vil finde sted under Det Europæiske Sprogår 2001, kan aktiviteterne starte i 1. halvår 2002.

---

⁶ Denne kvantitative indikator vil blive baseret på data fra opinionsundersøgelser

Mål 3.4 - Øge mobilitet og udvekslinger

55. Mobilitet bidrager til etablering af en forestilling om et tilhørsforhold til Europa, en europæisk bevidsthed og et europæisk borgerskab. Mobiliteten giver de unge mulighed for at styrke deres personlige kvalifikationer og deres evne til at skaffe sig beskæftigelse, og den giver endvidere underviserne mulighed for at udvide deres erfaringer og styrke deres kompetence. I et stadig mere komplekst Europa er det nødvendigt at anvende alle til rådighed stående midler på den mest effektive måde for at give borgerne, og især de unge borgere, større forståelse af Europa. Mobilitet inden for alle former for uddannelse, herunder også forskeruddannelse (førende frem til doktorafhandlinger) bidrager ligeledes til etablering af et europæisk rum for almen og faglig uddannelse og kan bidrage til gennemførelsen af det europæiske forskningsrum.
56. På dette område er EU nået langt. Programmerne Socrates, Leonardo og Ungdom og støtte til forskeres mobilitet er områder, hvor EU's aktioner indtager en førerstilling på verdensplan, også selv om denne konkrete erfaring viser, at mobilitet som redskab endnu ikke har ydet det, det kunne, til støtte for Lissabon-målet. Mange andre fællesskabsinitiativer, som f.eks. handlingsplanen om mobilitet, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Nice, Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om samme emne, etableringen af en taskforce om nye europæiske arbejdsmarkeder, som blev understøttet af Det Europæiske Råd i Stockholm, viser mobilitetens betydning og den politiske anerkendelse af dette forhold. De nye aktiviteter vil blive gennemført i snævert samarbejde med mobilitetsinitiativerne i det europæiske forskningsrum.
57. Det gælder om at:
- **sikre, at mindre privilegerede institutioner og personer deltager i mobilitetsprogrammerne**
  - **måle og attestere færdigheder, der opnås, og den kompetence, der udvikles gennem mobilitet.**
58. Indikatorer
- De socio-økonomiske egenskaber ved skoler, der deltager i mobilitetsaktiviteter
  - den andel af nationale studenter, der fortsætter deres studier i et andet EU-land
  - den andel af udenlandske lærere, der beskæftiges (i folkeskolen, gymnasiet, på universitetet, osv.).
59. Tidsplan
- Henstillingen og handlingsplanen om mobilitet danner grundlag for en hurtig indledning af disse aktiviteter.
- Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2002.

Mål 3.5 - Styrkelse af det europæiske samarbejde

60. I det videnbaserede nye Europa må vi garantere, at alle kan lære og arbejde overalt i Europa og drage den fulde nytte af deres kvalifikationer, uanset hvor de befinder sig. Især inden for de videregående uddannelser arbejdes der allerede med at nedbryde hindringer for mobilitet og sikre anerkendelse af kvalifikationer, både gennem EU-redskaber (som f.eks. det europæiske meritoverføringssystem ECTS eller universitetspartnerskaber inden for Socrates-programmet) og gennem den mellemstatslige "Bologna-proces". På mange områder er der imidlertid stadig et stort arbejde at gøre. Vi må derfor tilskynde universiteter og andre institutioner til at udvikle kompatible kvalifikationssystemer overalt i Europa og en fælles opfattelse af, hvad der er det mindste kvalitetsniveau, der kræves for at opnå godkendelse. Vi må forny og styrke vor politik for transparens og anerkendelse af kvalifikationer. Vi må støtte udviklingen af fælles og europæiske eksaminer og kvalifikationer og af de europæiske godkendelsessystemer, som der vil blive behov for, hvis vore almene og faglige uddannelsesinstitutioner skal anerkendes i hele verden som de fortræffelige institutioner, de faktisk er. Det drejer sig om at:

- **sikre, at der udvikles kompatible godkendelsessystemer og kvalitetskontrol, så kvalifikationerne virkelig anerkendes på en ensartet måde overalt i Europa**
- **forøge smidigheden og mangfoldigheden i den europadækkende uddannelsesordning, der er ved at blive etableret, ved at fremme transparens og anerkendelse af kvalifikationer.**

61. Indikatorer

- Etablering af europæiske anerkendelses- eller godkendelsessystemer
- den andel af studenter og af forskere, der arbejder med en doktorafhandling, og som fortsætter deres studier i et andet EU-land
- antallet af tilbudte fælles "europæiske" eksaminer og antallet af udstedte eksamensbeviser.

62. Tidsplan

De grundlæggende spørgsmål under dette mål og deres strategiske rolle for gennemførelsen af det samlede europæiske projekt, der går ud på at etablere et europæisk videnbaseret samfund, kræver, at dette mål indledes snarligt.

Aktiviteterne påbegyndes: 1. halvår 2002

DEL III. ARBEJDSMETODER, STRUKTURER OG TIDSPLAN

Arbejdsmetode

63. Denne nye etape i Europas politik for almen og faglig uddannelse skulle give Den Europæiske Union mulighed for at nå sine mål gennem:

- en stærkere koncentration omkring de mål, der skal nås, på grundlag af de politiske forpligtelser, der er indgået om varigheden og den præcise definition af de mål, der skal nås ("justering")
- en større nyttevirkning af udveksling af erfaringer som følge af fastlæggelsen af fælles mål
- muligheden for fælles overvejelser om problemer, der ligner hinanden, og om passende løsninger, bl.a. inden for rammerne af multilaterale drøftelser
- en præcis opfølgning af fremskridtene ved hjælp af indikatorer og justering.

De redskaber, der står til rådighed, er:

64. Justering

Med dette redskab vil medlemsstaterne kunne fastsætte de mål, der skal nås, hvilket vil gøre det muligt for dem at sammenligne, i hvilket omfang de når disse mål. De fastsatte mål kan være relative, således at der skal tages hensyn til medlemsstaternes udgangspunkt, som f.eks. i forbindelse med dette mål, der er fastsat i konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon:

- antallet af 18-24 årige, der kun har realeksamen, og som ikke er under videreuddannelse, skal halveres inden 2010.

65. Udveksling af god praksis

Udveksling af god praksis finder sted på politisk plan. Specifikke emner for sådanne udvekslinger vil blive udvalgt efter i forvejen fastlagte kriterier, og udbredelsen af resultaterne af sådanne udvekslinger vil ske på en efter omstændighederne passende måde (f.eks. afholdelse af seminarer, etablering af databaser, udsendelse af information på Internettet, offentliggørelse af brochurer, osv.).

66. Multilaterale drøftelser

Dette redskab giver den enkelte medlemsstat mulighed for at forelægge sin politik på et bestemt område for de andre medlemsstater og bede dem om en vurdering af denne politik (f.eks. i forbindelse med en modernisering af politikken på et bestemt område, hvor synspunkter fra andre medlemsstater kunne være nyttige), for at høre meninger og bemærkninger til de spørgsmål, der kan være tvivl om. Fællesskabets interesse for en sådan proces rækker videre end kun til den stat, der forelægger spørgsmålet, for gennemgangen af en problemstilling og de derefter følgende drøftelser kan være lige så nyttige for de øvrige deltagere.

67. Indikatorer

Det vil her være hensigtsmæssigt at skelne mellem:

- indikatorer, der allerede findes, og som opfylder de nødvendige kriterier. De skal være: klart definerede, pålidelige, ajourførte, sammenlignelige på europæisk plan og relevante inden for rammerne af de fastsatte mål

- indikatorer, der findes på nationalt plan i et flertal af medlemsstaterne, men som, selv om de opfylder de øvrige kriterier, ikke er sammenlignelige eller ajourført. Efter at der er skabt overblik over sådanne indikatorer, vil det for de mest relevante være nødvendigt at undersøge, om det kan lade sig gøre at bringe dem i overensstemmelse og ajourføre dem og sikre, at de får den størst mulige dækning i de berørte lande
  - indikatorer, for hvilke der ikke findes data, eller som ikke opfylder de nævnte kriterier, men som ville være uundværlige i forbindelse med gennemførelse af bestemte mål. Sådanne indikatorer kan udvikles, men det må ikke glemmes, at udviklingen af nye indikatorer er en tung og langsigtet opgave.
68. I denne proces vil det være nødvendigt primært at arbejde med indikatorer, der allerede findes, enten på nationalt eller på europæisk plan, især sådanne, der anvendes i Kommissionens sammenfattende rapport og i Luxembourg- og Cardiff-processen. Der bør udvælges et begrænset antal af disse indikatorer, helst kvalitative eller dynamiske indikatorer, som giver mulighed for, når det er hensigtsmæssigt, at måle de ønskede fremskridt efter tid og kategori, og for at foretage en opdeling efter køn.

Støttestrukturer

69. Det er indlysende, at det vil blive nødvendigt at høre eksperter om detaljerne i disse mål. Det vil derfor være nødvendigt at samle en arbejdsgruppe af eksperter, som skal rådgive om emner inden for deres kompetenceområde. En sådan gruppe vil have kendskab til det arbejde, der for tiden gøres i nationale og internationale sammenhænge og vil generelt stå til rådighed med information. Det vil være nødvendigt at nedsætte forskellige underudvalg. Arbejdsgruppen skal, når det er relevant, deltage i høringer og drøftelser med andre involverede organer - i forbindelse med Luxembourg-processen især Beskæftigelsesudvalget. I denne sammenhæng skal tilsynet med processens fremadskriden på grundlag af indikatorer og benchmarks foregå i snævert samarbejde med f.eks. Beskæftigelsesudvalgets indikatorgruppe, og der vil blive lagt vægt på anvendelsen af indikatorer og benchmarks, som der er enighed om, for at sikre en objektiv og troværdig vurdering af fremskridtene.
70. Arbejdsgruppen og dens underudvalg vil have mandat til at drøfte de områder, de dækker, til at foreslå indikatorer og, når det er hensigtsmæssigt, benchmarks, som kan anvendes til at måle udviklingen under det pågældende mål. De vil endvidere kunne foreslå emner for udveksling af god praksis og organisere en sådan udveksling i samarbejde med Kommissionen. Endelig kan de rapportere om det udførte arbejde. Arbejdsgruppen og dens underudvalg kan organiseres af Kommissionen, som, hvis det er hensigtsmæssigt, kan udvælge allerede eksisterende grupper med andre ansvarsområder.
71. Det vil endvidere være relevant, at grupperne under deres rådgivning tager hensyn til en række horisontale spørgsmål, som f.eks. mainstreaming af kønnenes ligeberettigelse og ligestilling uanset etnisk oprindelse eller handicap samt behovet for at behandle spørgsmål vedrørende almen og faglig uddannelse generelt inden for perspektivet livslang læring.

72. I spørgsmålet om de tre prioriterede emner, der blev udvalgt af Det Europæiske Råd i Stockholm (grundlæggende færdigheder, IKT, matematik og videnskab), foreslås det, at de pågældende arbejdsgrupper opfordres til at træde sammen så tidligt som muligt i september.

Kandidatlandene

73. Det er Kommissionens opfattelse, at kandidatlandene så vidt muligt bør kunne deltage i disse aktiviteter. Det foreslås derfor at udforske mulighederne for at inddrage dem.

Tidsplan

74. Det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001 anmodede Rådet og Kommissionen om denne fælles rapport til Det Europæiske Råd i Barcelona. Rådet foreslog i sin oprindelige rapport til Det Europæiske Råd, at det kunne oversende rapporter ... med regelmæssige mellemrum ... om gennemførelsen af det mandat, det fik af Det Europæiske Råd i Lissabon, med henblik på aktivt at bidrage til gennemførelsen af de strategiske mål, der blev fastsat i Lissabon. Det er Kommissionens opfattelse, at dette vil betyde en første rapport om arbejdsprogrammets gennemførelse, som skal drøftes i efteråret 2003, hvorefter Kommissionen og Rådet i fællesskab forelægger den for Det Europæiske Råd i foråret 2004. Derefter en oversigt over de mål, der var fastsat i den oprindelige rapport, som blev forelagt i Stockholm, og denne oversigt kunne forelægges for Det Europæiske Råd i foråret 2005. Tidsplanen for yderligere rapporter før den endelige rapport i 2010 kan der tages stilling til på et senere tidspunkt.
75. Kommissionen regner med, at dette udkast kan danne grundlag for en drøftelse af retningslinjer på mødet i Rådet (Uddannelse) den 29. november 2001, med henblik på vedtagelse af en definitiv fælles rapport til Rådet (Uddannelse) den 14. februar 2002. Derefter vil den fælles rapport blive oversendt til Det Europæiske Råd i Barcelona i foråret 2002.

KONKLUSION

76. Som det fremgår af det foregående afsnit, og som det kunne forventes, er det arbejdsprogram, som Kommissionen foreslår medlemsstaterne at gennemføre, meget omfattende. Det kræver et snævert samarbejde og vilje til at udføre opgaverne effektivt på de forskellige berørte politiske niveauer. Dette arbejdsprogram vil bringe medlemsstaterne og Kommissionen ind i nye typer af samarbejde og en koordineret arbejdsmetode for at sikre, at de forskellige aktiviteter støtter hinanden. Den strategiske ramme bør være livslang uddannelse, som defineret i Kommissionens memorandum om livslang læring og den europæiske strategi for beskæftigelsen: *ved livslang uddannelse forstås enhver vedvarende meningsfyldt indlæring, formel eller uformel, der gennemføres vedvarende med det formål at forbedre viden, færdigheder og kvalifikationer.* Det er kun inden for denne overordnede definition, at det arbejde, der blev indledt af Det Europæiske Råd i Lissabon, da det anmodede om en rapport om uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål, kan bringes til at bære den størst mulige frugt.

Bilag (A1)

1. Oversigt over mål for almene og faglige uddannelsessystemer
2. Tidsplan
3. Indikatorer

BILAG

Bilag 1

Oversigt over mål for almene og faglige uddannelsessystemer

MÅL	
Mål 1:	<u>Forbedring af de almene og faglige uddannelsessystemers kvalitet og effektivitet i EU</u>
1.1	Forbedring af læreres og underviseres grundlæggende uddannelse og efter- og videreuddannelse.
1.2	Udvikling af færdigheder til det videnbaserede samfund. Styrkelse af læsefærdighed og talforståelse; ajourføring af definitionen af færdigheder til det videnbaserede samfund; vedligeholdelse af evnen til at lære
1.3	Sikring af alles adgang til IKT. Udstyr til skoler og uddannelsescentre; inddragelse af lærere og undervisere; anvendelse af netværker og ressourcer
1.4	Forøgelse af tilgangen til videnskabelige og tekniske studier.
1.5	Den bedst mulige anvendelse af ressourcerne. Forbedring af kvalitetskontrollen; sikring af en effektiv anvendelse af ressourcer
Mål 2:	Lette adgangen for alle til almene og faglige uddannelsessystemer
2.1	Et åbent uddannelsesmiljø
2.2	Gøre uddannelse mere attraktivt
2.3	Støtte et aktivt borgerskab, lige muligheder og social samhørighed

Mål 3:	Gøre almen og faglig uddannelse åben for det lokale miljø, EU og resten af verden
3.1	Styrkelse af forbindelserne med erhvervslivet, forskningen og samfundet som helhed
3.2	Udvikling af iværksætterånd
3.3	Forbedring af undervisningen i fremmedsprog
3.4	Øge mobilitet og udvekslinger
3.5	Styrkelse af det europæiske samarbejde

Bilag 2

Tidsplan – Aktiviteternes påbegyndelse

Mål	2. halvår 2001	1. halvår 2002	2. halvår 2002	1. halvår 2003	2. halvår 2003
Mål 1.1 Forbedring af læreres og underviseres grundlæggende uddannelse og efter- og videreuddannelse					
Mål 1.2 Udvikling af færdigheder til det videnbaserede samfund					
Mål 1.3 Sikring af alles adgang til IKT					
Mål 1.4 Forøgelse af tilgangen til videnskabelige og tekniske studier					
Mål 1.5 Den bedst mulige anvendelse af ressourcerne					
Mål 2.1 Et åbent uddannelsesmiljø					
Mål 2.2 Gøre uddannelse mere attraktivt					
Mål 2.3 Støtte et aktivt borgerskab, lige muligheder og social samhørighed					
Mål 3.1 Styrkelse af forbindelserne med erhvervslivet, forskningen og samfundet som helhed					
Mål 3.2 Udvikling af iværksætterånd					
Mål 3.3 Forbedring af undervisningen i fremmedsprog					
Mål 3.4 Øge mobilitet og udvekslinger					
Mål 3.5 Styrkelse af det europæiske samarbejde					

Påbegyndelse af aktiviteterne

**Indikatorer foreslået til støtte for gennemførelsen af Kommissionens rapport
"Uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål".**

Mål	Kilde
Mål 1.1 - Forbedring af læreres og underviseres grundlæggende uddannelse og efter- og videreuddannelse	
Hvor stor en andel af de personer, der er kvalificeret til at udøve erhvervet som lærer eller underviser (på de forskellige uddannelsesniveauer inden for almen og faglig uddannelse), underviser i øjeblikket?	Nationale data
I hvilken udstrækning passer indholdet af læseplanerne for den grundlæggende uddannelse og for efter- og videreuddannelse for lærere og undervisere til det videnbaserede samfunds krav?	Eurydice og Cedefop
Udviklingen i antallet af ansøgere til grunduddannelsen for lærere og undervisere	Nationale data
Mål 1.2 - Udvikling af færdigheder til det videnbaserede samfund	
Det niveau, der skal nås i grundlæggende færdigheder (læsefærdighed, talforståelse, videnskab og teknologi)	OECD, (PISA ⁷), IEA ⁸ (TIMSS ⁹)
Det niveau, der skal nås i fremmedsprog	Skal udvikles
Det niveau, der skal nås på IKT-området	Skal udvikles
Det niveau, der skal nås på områderne sociale og arbejdsmarkedsrelevante færdigheder og evnen til at lære færdigheder	Skal udvikles

⁷ Programme for International Student Assessment

⁸ International association for the Evaluation of educational Achievement

⁹ Third International Mathematics and Science Study

Mål 1.3 - Sikring af alles adgang til IKT	
Computeranvendelse i almene og faglige undervisningsinstitutioner i antal timer pr. uddannelsessøgende pr. uge	Eurobarometer
Hvilken procentdel af lærere og undervisere, der selv har modtaget undervisning i IKT	Eurobarometer
Anvendelse af IKT i uddannelses- og erhvervsuddannelsesprogrammer og undervisningsmetoder	Eurydice
Mål 1.4 - Forøgelse af tilgangen til videnskabelige og tekniske studier	
Antallet af eksamenskandidater inden for tekniske fag, videnskab og ingeniørstudier i procent af den aktive befolkning	Eurostat, UOE ¹⁰ data
Antallet af kvalificerede lærere i matematik/videnskab/teknologi på alle niveauer af almen og faglig uddannelse	Nationale kilder
Antallet af tilgange til valgfagene videnskab/matematik/teknologi på forskellige niveauer i almen og faglig uddannelse, herunder i procent af totalerne, og gennemførelsesresultaterne	Eurostat, UOE data
Beskæftigelse/arbejdsløshed blandt kandidater med videnskabelige og teknologiske fag	Nationale data
Mål 1.5 - Den bedst mulige anvendelse af ressourcerne	
Det offentliges udgifter til uddannelse (strukturel indikator)	Eurostat, UOE data
Støtte fra de offentlige myndigheder til udvikling af ordninger til sikring og forbedring af kvaliteten	Eurydice, OECD

¹⁰ joint UNESCO-OECD-EUROSTAT data collection on education

Hvor stor en andel af de almene og faglige uddannelsesinstitutioner, der regelmæssigt evaluerer sig selv for at forbedre institutionens kvalitet	Nationale data
Omfanget af personalets efter- og videreuddannelse (målt i tid eller udgifter) i virksomhederne	Eurostat – Continuing Vocational Training Survey (CVTS)
Mål 2.1 - Et åbent uddannelsesmiljø	
Proportionen af deltagere i almen eller faglig uddannelse i alle aldre og på alle niveauer efter køn	Eurostat, UOE data
Andelen af almene eller faglige undervisningsinstitutioner, der tilbyder børnepasning og/eller fleksible undervisningstider	Nationale data
Den procentuelle andel af arbejdstiden, arbejdstagere bruger på efter- og videreuddannelse	Eurostat – Continuing Vocational Training Survey (CVTS)
Mål 2.2 - Gøre uddannelse mere attraktivt	
Den andel af voksne (over 24), der deltager i formel eller uformel almen eller faglig uddannelse	Eurostat, Labour Force Survey (LFS)
Mål 2.3 - Støtte et aktivt borgerskab, lige muligheder og social samhørighed	
Den andel af de 18-24 årige, der kun har realeksamen og ikke er under almen eller faglig uddannelse (strukturel indikator)	Eurostat, Labour Force Survey (LFS)
Unge menneskers holdninger og meninger i spørgsmålet om at bekæmpe racisme, intolerance og forskelsbehandling	Eurobarometer, IEA
Læreres og underviseres særlige forberedelse i deres oprindelige uddannelse eller efter- og videreuddannelse på de mange forskellige typer af elever med vanskeligheder	Eurydice, Cedefop, Det Europæiske Agentur for Udvikling af Undervisning til Personer med Særlige Behov
Deltagelse i almen eller faglig uddannelse og lærlingeordninger efter køn, beskæftigelsesstatus og region	Eurostat, Labour Force Survey (LFS)

Mål 3.1 - Styrkelse af forbindelserne med erhvervslivet, forskningen og samfundet som helhed	
Antallet af lærere og undervisere med tidligere eller nuværende erhvervs erfaring af væsentlig betydning fra andre erhverv i procent af det samlede antal lærere og undervisere	Nationale data
Den procentuelle andel af deltagere i erhvervsuddannelse, der tilbringer mindst 25 % af deres uddannelsestid på en arbejdsplads	Eurostat, Vocational Education and Training (VET) data collection
Den procentuelle andel af deltagere i erhvervsuddannelse, der deltager i lærlingeprogrammer	Eurostat, Vocational Education and Training (VET) data collection
Mål 3.2 - Udvikling af iværksætterånd	
Unge holdning til iværksætning og til det at være selvstændig	Nationale data
Den andel af den erhvervsaktive befolkning, der er selvstændig	Eurostat, Labour Force Survey (LFS)
Mål 3.3 - Forbedring af undervisningen i fremmedsprog	
Efter- og videreuddannelseskurser for lærere, der underviser i fremmedsprog, som omfatter en personlig kontakt med det sprog/den kultur, de underviser i	Nationale data, Eurydice, Cedefop
Den procentuelle andel af elever i folkeskolen/realskolen og gymnasiet/faglige og erhvervsrettede uddannelsesforløb, der lærer et/to/tre sprog, opdelt efter sprog	Eurostat spørgeskema om fremmedsproglig undervisning

Mål 3.4 - Øge mobilitet og udvekslinger	
De socio-økonomiske egenskaber ved skoler, der deltager i mobilitetsaktiviteter	Nationale data
Den andel af nationale studenter, der fortsætter deres studier i et andet EU-land	(Andel af udenlandske studenter under højere uddannelse)-kilde:Eurostat, UOE (database)
Den andel af udenlandske lærere, der beskæftiges (i folkeskolen, gymnasiet, på universitetet, osv.)	Nationale data
Mål 3.5 - Styrkelse af det europæiske samarbejde	
Etablering af europæiske anerkendelses- eller godkendelsessystemers	NARIC/ECTS
Den andel af studenter og af forskere, der arbejder med en doktorafhandling, og som fortsætter deres studier i et andet EU-land	Nationale data
Antallet af tilbudte fælles "europæiske" eksaminer og antallet af udstedte eksamensbeviser	Nationale data